

ORSZÁGÉPÍTŐ

A Kós Károly Egyesülés folyóirata

ÉPÍTÉSZET | KÖRNYEZET | TÁRSADALOM

2020
02

KÁLMÁN ISTVÁN (1937–2020)

FŐÉPÍTÉSZEK | Dankó Kristóf — Dorog főépítésze
Vándorokból mesterek | Kozma Zsuzsanna

DÍSZMŰBÁDOGOZÁS | Reznicek Zoltán

Buszállomás, Csenger | Csernyus Lőrinc
Családi ház, Telki | Dósa Papp Tamás

INTERJÚ DANKÓ KRISTÓFFAL

Salamin Krisztina

25

Több mint egy évtizede Dorog főépítésze Dankó Kristóf. Az Év háza, Év homlokzata díjat többször elnyert tervező a piaci szektorban megjelenő alkotómunkája mellett nagy felelősséget érez szülővárosa fejlődéséért, fejlesztéséért. Terdik Bálint interjúja.

Dankó Kristóf (1979)

építész

Iskolák

1997–2002 YMMF Építésztechnológiai Kar

1992–2006 BME Építésztechnológiai Kar

Munkahelyek

2008– ELL-TERV Kft.

2008– Dorog főépítésze

2010– DKD Kft., ügyvezető

2017– Tokod község, Nyergesújfalu város főépítésze

Tisztségek

2011– Esztergom Város

építészeti-műszaki tervtanácsának tagja

2012– Komárom-Esztergom Megyei

Építészakadémia elnökségi tagja

2014– Tatabánya megye jogú Város

építészeti-műszaki tervtanácsának tagja

2014– Komárom-Esztergom megye állami főépítési

építészeti-műszaki tervtanácsának tagja

FŐÉPÍTÉSZEK

Dankó Kristóf – Dorog

▲ Városközpont, Dorog

▼ Dorog archív képeslapokon

► **Mi motivált arra, hogy tervező építészként főépítészeti megbízatást is vállalj?**

Dorogon születtem, gyakorlatilag a főiskolai, egyetemi éveimet leszámítva szinte minden napomat a kisvárosban töltöttem. Már gyermekkoromtól csodálattal tekintettem a megtervezett, jól kialakított kompakt településre, amelynek fejlesztésében szerettem volna szerepet vállalni. Ennek megfelelően diplomamunkáim témái is a városi közintézmények: a több mint kétszáz éves bányászati hagyományokat, történetet bemutató bányamúzeum és a vasútállomás területrendezése lettek. 2008-ban írt ki pályázatot Dorog Város Önkormányzata a városi főépítészeti pozícióra. Akkor már évek óta épülettervezéssel foglalkoztam, érdekes módon a környékre sokat, de Dorogra – diplo-

mamunkáimon kívül – soha nem terveztem. Az összegyűjtött – tervezői, kivitelezői – tudást szerettem volna a város arculatának fejlesztésére fordítani. A pályázat eredményeként engem választottak. Érdekelt ez a hivatás: szeretek az emberekkel foglalkozni, szeretném, ha szülővárosom tovább szépülne, évről évre élhetőbbé válna.

► **Mi a pontos feladata szerinted a főépítésznek?**

Egyértelműen úgy gondolom, hogy a város élhetőbbé, szebbé tétele, településünk arculatának javítása. Ehhez egyrészt megvan, illetve megteremtjük a jogi keretet, és azon belül a lehetőségeket, a településrendezési eszközöket. Ugyanakkor a jogi keret tényleg csak egy ráma: a benne élők mindennapjait

meghatározó épületek, köztér szerkesztéséhez, rendezéséhez elengedhetetlen a helyi lakosokkal megismertetni az építészeti fogalmát. A szépet mint értéket. A pályázatokat figyelve, és elébe menve a lehetőségeknek, az önkormányzati beruházások menedzselése is fontos része a munkámnak.

► **Milyen szervezeti rendben dolgozol?**

Legszorosabb kapcsolatomban természetesen a polgármesterrel és a Polgármesteri Hivatal műszaki osztályával van, de mivel az építészeti, városfejlesztési sokkal több, mint műszaki kérdés, együttműködünk a társosztályok munkatársaival is. Komplexen kezeljük Dorogon a városfejlesztést, hiszen az itt élőkért, a jövő generációért tesszük a dolgunkat.

AN INTERVIEW WITH KRISTÓF DANKÓ

Kristóf Dankó has been the Master Architect of Dorog for more than a decade. Winner of multiple House of the Year and Facade of the Year Awards, the popular designer feels a great responsibility for the development of his home town. Several institutions, such as the town hall, the imposing eclectic community center or the Art Nouveau library, were created in the context of the settlement planning and development policy of the 1920s and 1930s. Owing to a number of tenders, contributions by the local government and the expert skills of the current Master Architect, the old buildings were reconditioned to fit the requirements of the 21st century city. The local government announced a joint tender with the plaster manufacturing company, Baumit Kft. This way, making use of the financial support offered by the local government and the company's products, they are able to influence the quality of architecture and the streetscape.

26

> Volt-e valami előzménye ennek a kvázi hatósági tevékenységnek?

Nem volt, évekig kizárólag a piaci szektorban dolgoztam. Egy kivitelező cégnél kezdtem, majd saját tervezőirodát alapítottam.

> Hogy egyeztethető össze a hivatalnok (főépítési) és a piaci (tervezői) lét? Jogi értelemben véve, de az időbeosztást tekintve is – hogy fér bele mindkettő az életedbe?

Alapvető elvem, hogy Dorogon belül nem tervezek, ezért jogilag nem jelent problémát a hivatali és a tervezői lét egyidejűsége. Éjjel-nappal dolgozom, ahogy az egy jó építészhez illik. Ez egy szerelem.

> Volt valamilyen főépítési előkép, mestered?

Ha nem is közvetlenül a szakmámhoz tartozik, mégis mesteremként tisztel-

lem dr. Kovács József népi iparművészt, aki a fafaragással ismertetett meg sok-sok éven keresztül. Gyermekként már alkothattam. Szépet, jót, precízen. A legfontosabb, amire a fafaragás megtanított, hogy amit elkezdesz, fejezd is be. A rendezettség mellett a bejezettséget, a harmóniát tartom hitvallásomnak.

> Mik a legjellemzőbb problémák, amelyekkel találkozol?

Nem feltétlenül az engedélyköteles tevékenységeknél jönnek elő a problémák, hanem az utcaképet romboló homlokzati átalakításoknál: homlokzatszínezéseknél, a klímák elhelyezésénél, a zavaró reklámfeliratok kihelyezésénél. Az épületeknél az engedélyköteles eljárásoknál tudunk hatni arra – jogilag, esetleg meggyőzéssel, ráhatással –, hogy jó, jobb legyen az épület, míg sajnos a házilag megoldásoknál néha csak a kész munka végén szembesülünk a bántó küllemmel. Erre kitaláltunk egy közös pályázatot a városban működő vako-lyártó céggel, a Baumit Kft.-vel. Így – az önkormányzat anyagi támogatásával és a vállalat termékeivel – hatni tudunk az építészeti minőségre. Ennek köszönhetően az utcaképek megfelelő minőségben tudnak megújulni.

▼ Városi könyvtár és helytörténeti múzeum

> Mi a véleményed a gazdaszerepről mint főépítési modellről?

Magaménak érzem: konfliktusokkal járó, ugyanakkor nagyon szép feladat: látni, hogyan alakul, szépül városunk egy-egy megvalósuló projekt eredményeként. Az önkormányzati beruházásokat teljesen magaménak érzem. Küzdök a legjobb megoldásokért. Szerencsések vagyunk. Az elmúlt években sorra újulhattak meg a tíz éve lerakott városfejlesztési koncepció alapján az általunk csak „dorogi körútnak” nevezett terület középületei; iskolák,

óvodák, utcák, sportlétesítmények. Fontosnak tartom a friss gondolatok beépítését a város fejlesztésébe. Ennek jó példája, hogy a 2019/2020-as tanévben sok budapesti műszaki egyetemista érkezett hozzánk, akik fél éves tervezés tantárgyuk zárómunkájaként a turisztikai városfejlesztés területén még nem befejezett, új gondolatokra szomjazó kialakítási lehetőségeket vizsgálták.

> Milyen biztosítékaik vannak a minőség garanciájának egy ilyen lehetetlen modellben, ami a vidéki főépítési hálózatra

▲ Zrínyi Ilona Általános Iskola

27

▲ ► A 100 éves kapu anno és ma

Jellemző? Az arculati kézikönyv és a hozzá tartozó rendelet lehet kiút?

Nem megoldás rá. Több lehetőséget látok arra, hogy minőségi munka jelenjen meg a településeken. Nálunk két jól működő modell van erre: egyrészt a gyerekeket bevonjuk a település arculatának, élethetvé tételeinek megajzolásába. Továbbá a Baumittal közös pályázatunk is jótékony hatású. Számos egyesületnek mutattam be a fejlődési lehetőségeket, kértem, véleményezzék, hogyan látják az alakuló és alakítható terveket. A Váti Kft. készítette el számunkra a településrendezési eszközöket.

► A helyi tervezőknek, vagy az ide tervezőknek mennyire jellemző igazodási pont mindaz, ami az arculati kézikönyvben foglaltatik?

Jól kidolgozott, részletes munka ez a kézikönyv, amely a helyben tervezőknek nagy segítséget jelent. Természetesen a személyes megbeszélések az esetleges kérdéseket is tisztázzák. Nyitott, ügyfélbarát önkormányzat a dorogi, így többféle egyeztetési mód, személyes találkozó segíti a műszaki, tervezési kérdések/problémák orvoslását.

► Mi a viszonyulásod az épített hagyományhoz/hagyatékhoz mint tervezőnek, és mint „hivatalnoknak”?

Szerencsések vagyunk itt Dorogon, hiszen büszkék lehetünk elődeinkre. Gondolok itt dr. Schmidt Sándor bányaigazgatóra, akit „településünk atyjának” nevezünk. Nemcsak mi, hanem a lexikonok is. Neki és az akkori főépítésznek, Gáthy Zoltánnak köszönhetjük középületeink nagy részét. A városháza, az impozáns, eklektikus stílusú művelődési ház, a szecessziós jellegű könyvtárunk, és még sok más intézményünk köszönheti születését a 20-as, 30-as évek településrendezési, fejlesztési politikájának. Huszonöt éve regnál jelenlegi polgármesterünk, dr. Tittmann János, aki ezt az örökségvezérelt értékmentést tekinti város-

unk zászlóshajójának. A régi épületek – számos pályázatnak, önkormányzati önrésznek köszönhetően – megszépültek, új funkciót kapva a 21. századi város feladatainak adtak helyet és teret. Jó példa erre a volt bányakaszinó, amely jelenleg a Gáthy Zoltán Városi Könyvtárunk otthona, és a volt bányanagyiroda, amely napjainkban az Intézmények Háza. Ott székel számos egyesület, cég az okmányiroda, a kormányhivatal berkein belül. A dorogiai identitását két erős pillér adja: a sváb és a bányászati hagyományok. Mindkettőt ápoljuk, videó- és fotótárunk, számos kiadvány, helytörténeti kutatóink viszik tovább örökségünket, teszik színessé mai létünket, határozzák meg, milyen doroginak lenni. Három évvel ezelőtt megújult Német Nemze-

▲ Városi sportcsarnok

▼ Reimann Bányászattörténeti Miniverzum

◀ Reimann Bányászattörténeti Miniverzum

tégi Tájháznak, tavaly átadhattuk az uniós pályázatnak köszönhetően megépült, 223 éves bányászattörténetünket bemutató, interaktív Reimann Bányászattörténeti Miniverzumunkat. Ez utóbbi egy kortárs épületben kapott helyet. Azért is vagyok büszke erre az intézményre, mert valahol visszaköszönnek benne egyetemi diplomamunkáim, és az azóta kitűzött céljaim.

► Városodban az 1920-as, 30-as évek településfejlesztése és a mostani között áthallások, erős egymásra hatások vannak. Mit gondolsz erről?

▲ A megújult állomásépület

Száz év távlatából visszatekintve óriási és kiváló munkának látom és érzem azt, ahogy jól kitalált, megszerkesztett és tervezett települést hagyott ránk dr. Schmidt Sándor bányaigazgató és Gáthy Zoltán akkori főépítész. Bizom benne, hogy újabb száz esztendő múlva a jelenlegi városvezetés és az általam letett koncepciókra is büszkék lesznek utódaink. Bajót-Pélföldszentkereszten található Gáthy Zoltán kálváriastációi. A szalézi rend nemrégiben felkért, tervezek egy látogatóközpontot a stációk szomszédságában.

Tavaly nyílt meg a nagyközönség előtt az intézmény, amely médiuma az egyházi teremtésvilágnak és a természet alakulása alapján bemutatott látni-valóknak. Az épület ennek a témának rendeli alá magát: a fordított hajót idéző tetőszerkezet Noé bárkájának felel meg, az árkád kialakítás pedig a templom és a zarándokház mintája alapján készült egy mai, de hagyománytisztelő formavilággal, kinyitva, mégis zárt világot mutatva a természet felé. Büszke vagyok erre az épületemre, amely, remélem, méltó szomszédja lesz Gáthy alkotásának.

”
AHOL A FORRÁSOK VIZE ÉS
A ZARÁNDOKUTAK CSENDJE
A SASBÉRCEK VILÁGÁVAL TALÁLKOZIK

Az országosan ismert búcsújáráshely, Péliföldszentkereszt Komárom-Esztergom megye egyik leglátogatottabb kegyhelye. Ősi zarándokhely, mely a Gerecse nyúlványa és az Öregkő-hegy lábánál fekszik. E gyönyörű természeti adottságokkal rendelkező területen, a szakrális központ melletti Szalézi parkban épült meg a Gerecse Natúrpark Látogatóközpont, amely egész évben nyitott kapukkal várja az idelátogatókat.

GERECSE LÁTOGATÓKÖZPONT

Péliföldszentkereszt

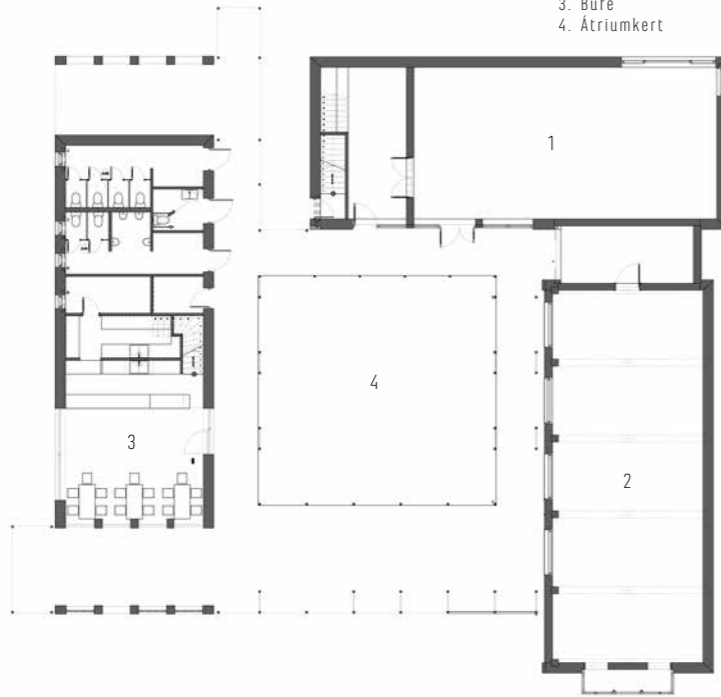
Építészet, szöveg, fotó: **Dankó** Kristóf

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 2018-ban körlevelet adott ki a teremtett világ védelméről. Néhány évre rá, 2012-ben a rendház belépett a Gerecse Natúrpark Szövetségébe, majd megalakult a Gerecse Natúrpark látogatóközpont építésének szándékával. A látogatóközpont elsődleges célja, hogy olyan turistafogadási és interaktív bemutató- és foglalkoztatócentrumnak adjon helyet, amely a Gerecse Natúrpark egészére ráirányítja a figyelmet. Az épület szűkebb környezetében is számos látnivaló van: a szalézi rend kegyhelye, az ifjúsági szállás, a szakrális emlékek, a Mária-kút csodatévő forrása, a Lourdes-i barlang, Magyarország egyik legjelentősebb szekér-, kocs- és hintógyűjteménye. Több turistaútvonal találkozik itt, valamint ez a Szent-kút Tanösvény kiindulópontja, az Országos Kéktúra útvonala, illetve egyik állomáshelye. A tágabb környezetben kiemelendő a bajóti Öreg-kő, valamint a Jankovich-barlang, ami a Gerecse ösrégészeti szempontból egyik legjelentősebb ásatási helyszíne. Itt a Gerecse Natúrpark legtöbb természeti jellegzetessége megtekinthető. A tájnak különös varázsa, kisugárzása van. Mindezeket figyelembe véve alakult meg éppen itt, a szalézi rendházban 2013 januárjában a Gerecse Natúrpark. A létrehozó 47 szervezet képviselői ezt a helyet találták méltónak arra, hogy megalakítsák Magyarország hetedik natúrparkját. Péliföldszentkereszt 1913 óta a szalézi rend otthona. A szaléziak nagyon fontosnak tartják a természettel való kapcsolatot mint az emberi lélek töltekezésének egyik alapvető forrását. A kegytemplom és a rendház szomszédságában létesített látogatóközpont ezt

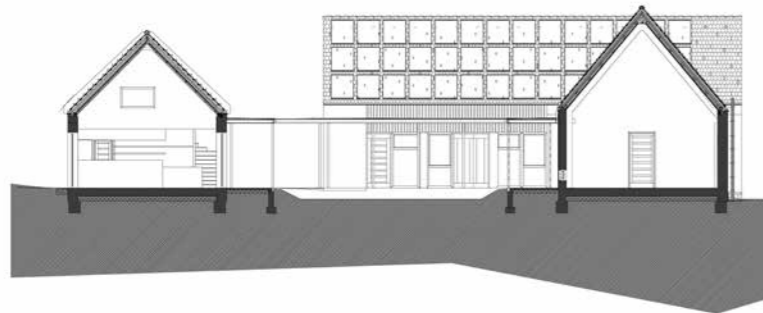
a törekvést erősíti, lehetőséget nyújtva az idelátogatóknak arra, hogy az aktív kikapcsolódás mellett kulturális és természetismereti tudásuk is gyarapodjon. Az épület három, harmonikus oszlopsorral tagolt, egymás felé koncentrikusan befordított téglatestből áll, amelyek átriuma aulát fog közre. Az átriumos kialakítás előképét a kolostorokban található kerengő adja. A népies tömegképzés a környező épületek arányait idézi, ugyanakkor a mai kor formaképzése az anyaghasználatban, az elemek szervezésében is megmutatkozik.

- 1. Konferenciaterem
- 2. Kiállítóter
- 3. Büfé
- 4. Átriumkert

▲ Földszinti alaprajz

▲ Metszet

Vezető tervező: Dankó Kristóf

Építető: Szalézi Lelkigyakorlatos Ház

Statikus: Sziklai Zoltán

Gépész tervező: Hivessy Géza

Elektromos tervező: Mayer Márton

Öt különböző funkciójú egység kialakítása vált szükségessé a megrendelői igények műszaki megfogalmazásakor: az aula, a fedett-nyitott kerengő, a büfé-iroda-vizesblokk egység, a konferenciaterem és a kiállítóter. Megérkezéskor a zárt-nyitott pihenőtér fogadja a hely szellemét magába szívni vágyót. A büfé felig földémezett, nagy belmagasságánál a tetősíkot követi a burkolat, amely hangsúlyozza a tér eleganciáját. Az iro-

dáknál ez a nagy belmagasság immár két emeletté osztódva, funkcionálisan a munka világának ad helyet. A konferenciaterem a kor követelményeinek megfelelő műszaki technikákkal felszerelt helyiség. Fölötte, az emeleten öltöző- és kiszolgálóhelyiségek vannak a nyári szabadtéri előadásoknak is teret biztosítva. A konferenciaterem-öltöző téglatestének külső-hátsó fala a szabadtéri színpad díszleteinek és filmvetítéseknek

ad helyet. A harmadik egység foglalja magába a kiállítóteret, amely Noé bárkáját idézi, felfordított állapotban. A faszervezet a hajó vázaként jelenik meg, a természetet és a teremtéstörténet vallásos megközelítésének epizódját is szimbolizálva. Az itt berendezett interaktív kiállítás fejlesztető, újabb és újabb lehetőségeket rejt magában. Attrakciói a legfiatalabbaknak is érthetően mesélnek a Gerecse élővilágáról, és az isteni jelenlétről a természetben.

A központ célját, feladatait, valamint tartalmi háttérét Ferenc pápa 2015-ben megjelent „Laudato si” közös otthonunk gondozásáról szóló enciklikájája adta. A 2019 őszén átadott épület sokkal több mint falak, oszlopok és tetőzet. A különlegesen atmoszférájú hely a természeti értékek része, a teremtéstörténetek világi és evolúciós értékeinek őrzője, médiuma.

GERECSE VISITOR'S CENTER IN PÉLIFÖLDSZENTKERESZT

Pé liföldszentkereszt, a popular pilgrimage site in Hungary, hosts one of the most visited shrines in Komárom-Esztergom county. The Gerecse Nature Park Visitor Center, built in the Salesian Park next to the sacred site, in an area that abounds with natural beauty, is open to visitors all year round. Designed by Kristóf Dankó, Master Architect of Dorog, the Visitor Center is mainly intended to provide a location for receiving tourists and offering interactive information services aimed at raising awareness of all aspects of the Gerecse Nature Park. chief architects.